

A Pécsi Ítéltábla Pécsett, a 2012. évi március hó 23. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta a következő

### **í t é l e t e t:**

A harmadfokú bíróság a jogosulatlan gazdasági előny megszerzésének büntette és más bűncselekmények miatt a **vádlt** ellen indult büntetőügyben a Somogy Megyei Bíróság 2.Bf.406/2011/8. számú ítéletét az alábbiak szerint változtatja meg:

- az ítéletet a jogosulatlan gazdasági előny megszerzésének büntette vonatkozásában hatályon kívül helyezi, és az eljárást megszünteti;
- a vádlott büntetését - a halmazati jellegre utalás mellőzésével - 200 (kettőszáz) napi tétel pénzbüntetésre enyhíti;
- a pénzbüntetés egy napi tételének összegét 2.000 (kettőezer) forintban állapítja meg;
- az így kiszabott összesen 400.000 (négy százezer) forint pénzbüntetést meg nem fizetése esetén fogházban végrehajtandó szabadságvesztésre kell átváltoztatni akként, hogy egynapi tétel összegének a helyébe egynapi szabadságvesztés lép;
- az előzetes mentesítésre vonatkozó ítéleti rendelkezést mellőzi;
- a vádlott által fizetendő bűnügyi költség összegét 600.000 (hat százezer) forintra mérsékli azzal, hogy az eljárás során felmerült további 1.450.991 (egymillió-négy százötvenezer-kilenc száz kilencvenegy) forint bűnügyi költséget az állam viseli.

Egyebekben a másodfokú bíróság ítéletét helyben hagyja.

### **I n d o k o l á s**

A másodfokon eljáró Somogy Megyei Bíróság ítélete ellen az ügyész a tényállás III. pontjában írt csődbűncselekmény vádja alóli felmentés miatt, e vonatkozásban a büntetőjogi felelősség megállapítása, valamint hosszabb tartamú szabadságvesztés kiszabása érdekében, míg a vádlott és védője felmentés végett jelentett be fellebbezést. A másodfokú határozat írásba foglalását követően az ügyész a fellebbezését visszavonta.

A Pécsi Fellebbviteli Főügyészség az átiratában, illetve a nyilvános ülésen jelenlévő képviselője útján a másodfokú bíróság határozatának a helybenhagyását indítványozta.

A harmadfokú bíróság a jogorvoslatokkal megtámadott másodfokú ítéletet a Be.387.§ (1) bekezdése alapján az azt megelőző első- és másodfokú eljárással együtt bírálta felül, melynek - figyelemmel a Be.385.§-ában foglaltakra - a Be.348.§ (2) bekezdése értelmében nem volt tárgya a tényállás III. pontja: a fellebbezéssel nem érintett csődbűncselekményre vonatkozó felmentő rendelkezés.

A felülbírálat során a harmadfokú bíróság a tényállás I. és II. pontjait - az elévüléssel kapcsolatos eltérő jogi álláspontjára visszavezethetően - kis mértékben hiányosnak találta, ezért azt, tekintettel a Be.388.§ (2) bekezdésében írtakra, az iratok tartalma alapján az alábbiak szerint egészítette ki:

- Az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal Dél-dunántúli Regionális Igazgatósága - a Felszámolási és Végelszámolási Osztály 07/14/616/628. számú megbízólevele alapján - a „**zrt1** tevékenységzáró ellenőrzését a 2007. évi október hó 18. napján kezdte meg. Az ellenőrzés befejezésére, a további adóhatósági intézkedést igénylő megállapítások jegyzőkönyvbe foglalására 2007. november 22-én került sor (*nyomozati iratok 4. számú melléklete*).

Ezt követően az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal Dél-dunántúli Regionális Igazgatósága a 2007. évi december hó 11. napján tett feljelentést, ismeretlen tettes ellen, többek között jogosulatlan gazdasági előny megszerzése büntetnének és számvitel rendje megsértésének alapos gyanúja miatt (*nyomozati iratok 1/43-53. oldal*).

Az első- és másodfokú eljárás lefolytatása a perrendi szabályok megtartásával történt meg, olyan részletességgel, hogy az ügy valamennyi ténybeli és jogi kérdésében megnyugtatóan állást lehetett foglalni. Az elsőfokú bíróság a számvitel rendjét sértő mulasztásokat, illetve szabálytalanságokat az igazságügyi könyvszakértő bevonásával elvégzett vizsgálati anyag felhasználásával rögzítette, a „**zrt1** könyvelőjét, **könyvelő1-t** valamint a könyvvizsgálókat, **könyvvizsgáló1-t** és **könyvvizsgáló2-t** a szakértő jelenlétében hallgatta ki. Így körülményesen tisztázta a vádlotti védekezés tartalmi hitelességét, ezen belül azt, hogy az abban felhozott érvek mennyiben fogadhatóak el.

A kellő mértékben felderített tényállás iratellenes megállapítást, vagy téves ténybeli következtetést nem tartalmazott, annak kiegészítését mindössze az elévülés vizsgálata tette szükségessé. Az e körben tett kiegészítésekkel a tényállás hiánytalanná vált, így az - miután mentesnek mutatkozott a Be.351.§ (2) bekezdésében felsorolt megalapozatlansági hibáktól és hiányosságoktól - irányadó volt a harmadfokú eljárásban is.

-----

E tényállás alapján tévedett a másodfokú bíróság, amikor az I. pontban írt cselekmény miatt a vádlott büntetőjogi felelősségre vonása mellett döntött.

Ezzel összefüggésben mindenekelőtt a büntető törvény időbeli hatályával kapcsolatos szempontokat kellett megvizsgálni. Mindezt nehezítette, hogy az elkövetés és a harmadfokú elbírálás időpontja között a Büntető Törvénykönyv e magatartást szankcionáló rendelkezése több alkalommal is megváltozott.

Az 1993. évi május hó 15. napjától a 2002. évi április hó 1. napja közötti időszakban a Btk.288.§-a azt rendelte - öt évig terjedő szabadságvesztéssel - büntetni, aki gazdasági előny megszerzése érdekében a döntésre jogosult szervet vagy személyt *megettévesztette*, és ezáltal maga vagy más részére jogtalanul *szerezte meg* az állam által biztosított gazdasági előnyt.

A 2001. évi CXXI. törvény 54.§-a a fentieket - a büntetési tétel változatlanul hagyása mellett - olyképpen módosította, hogy a központi költségvetésből, a helyi önkormányzati költségvetésből vagy az elkülönített állami pénzalapokból jogszabály alapján, illetve külföldi állam vagy nemzetközi szervezet által céljelleggel nyújtott pénzügyi támogatás vagy más gazdasági előny megszerzését szankcionálta, ha az elkövető evégett valótlan tartalmú nyilatkozatot tett, avagy valótlan tartalmú, hamis vagy hamisított okiratot használt fel. A másodfokú elbírálás időpontjában (a 2002. évi április hó 1. napjától kezdődően) ez a rendelkezés volt hatályban.

Ugyanakkor a 2012. évi január hó 1. napjától kezdődően - költségvetési csalás címen - a Btk.310.§ (1) bekezdés a) pontjának II. fordulata szerint az büntetendő, aki a költségvetésből származó pénzeszközök vonatkozásában mást tévedésbe ejt, tévedésben tart vagy a valós tény elhallgatja, és ezzel egy vagy több költségvetésnek vagyoni hátrányt okoz. A büntetés két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés, ha a vagyoni hátrány - mint a jelen ügyben tévedésbe ejtéssel megszerzett 153,577 millió forint - különösen nagyra minősül.

A büntetési tételek egybevetése alapján nyilvánvaló, hogy - a Btk.2.§ II. fordulatában írt feltétel hiányában - az új büntető törvény alkalmazásának nem volt helye.

A büntethetőség - figyelemmel a Btk.33.§ (1) bekezdés b) pontjára - az életfogytig tartó szabadságvesztéssel is büntethető bűntettek kivételével, a büntetési tétel felső határának megfelelő idő, de legalább három év elteltével évül el.

A jelen esetben ez tehát - a büntetési tétel felső határával egyezően - öt év.

Az elévülés határidejének kezdő napja befejezett bűncselekmény esetén az a nap, amikor a *törvényi tényállás megvalósul* (Btk.34.§ a) pont).

Az elkövetés időpontjában, a támogatási szerződés 2002. február 1-jén történt aláírásakor hatályos törvényi tényállás (Btk.288.§) a bűncselekmény megvalósulásaként kizárólag elkövetési magatartást határozott meg: a megtévesztést, illetve a gazdasági előny megszerzését. Eredményt - szemben a harmadfokú elbíráláskor hatályban lévő szövegezéssel - tehát nem, ekként a szóban forgó rendelkezés ún. magatartási (immateriális) törvényi tényállás.

Sajátossága volt a támogatási szerződésnek, hogy a Gazdasági Minisztérium képviseletében eljáró **kht1** képviselőjének a - beruházáshoz szükséges saját forrás meglétét érintő - megtévesztése és a gazdasági előny megszerzése lényegében egybeesett. A megállapodás aláírásával ugyanis a vádlott jogosulttá vált a vissza nem térítendő támogatás teljes összegének az igénybevitelére; mindössze arról volt szó, hogy annak folyósítása igazodott az elvégzett feladatok egyes szakaszaihoz. Ehhez kizárólag a teljesített kifizetéseket igazoló költség számlák eredetivel mindenben egyező másolati példányainak a csatolására, vagy a kifizetéseket igazoló eredeti költség számlák bemutatására volt szükség (támogatási szerződés III/6. pont). Mindez azonban pusztán technikai jellegű előírásként jelentkezett, miután az átutalt támogatás nyilvántartását végző és azt kezelő bank önálló döntési jogkörrel már nem rendelkezett. Egyébként sem vált ismertté, hogy a támogató - noha ennek a lehetőségét fenntartotta - bármikor ellenőrizte a beruházás megvalósulását, az igénybe vett támogatás rendeltetésszerű felhasználását, ahogyan az sem, hogy a vádlott más szerződésszegő magatartással később újabb tévedést idézett volna elő.

A szerződés aláírásával ekként az a jogi helyzet állott elő, hogy a „**zrt1**” nevében eljáró vádlott a 153,577 millió forint összegű támogatás egészét megszerezte. A törvényi tényállás ezzel megvalósult, függetlenül attól, hogy a központi költségvetéstől kapott pénz a támogatott bankszámlájára mikor és milyen részletekben érkezett meg. A későbbi - a beruházás megvalósításának, illetve a pénzügyi elszámolásnak a határidejére, valamint az új székhely létesítésére vonatkozó - módosítások pedig már semmilyen jelentőséggel nem bírtak, hiszen azok a megállapodás büntetőjogi szempontból releváns részleteit egyáltalán nem érintették. (Saját - a tényállás teljes megvalósítását a támogatás tényleges felvételével azonosító - álláspontjához képest a másodfokú bíróság akkor járt volna el helyesen, ha e bűncselekményt a 2002. évi április hó 1. napjától kezdődően hatályos rendelkezések szerint a Btk. 288.§ (1) bekezdés a) pontjában meghatározott jogosulatlan gazdasági előny megszerzése büntettként értékelte volna.)

A fentieknek megfelelően az elévülés öt éves határideje a megállapodás létrejöttének az időpontjától, a 2002. évi február hó 1. napjától kezdődően számítandó.

Márpedig a feljelentés megtételére 2007. december 11-én került sor, oly módon, hogy az adóhatóság a tevékenységzáró ellenőrzését is csak ezen öt éves határidőn túl, a 2007. évi október hó 18. napján kezdte meg. Így azon belül nem történt olyan eljárási cselekmény, amely az elévülést félbeszakította volna.

Ezért a harmadfokú bíróság a Btk.288.§-ában meghatározott jogosulatlan gazdasági előny megszerzésének büntette tekintetében a másodfokú bíróság ítéletét a Be.399.§ (1) bekezdése alapján - figyelemmel a Be.373.§ (1) bekezdés I/a) pontjára - hatályon kívül helyezte, és az eljárást, a Btk.32.§ b) pontjában írtak értelmében, megszüntette.

Következésképpen a büntetőjogi felelősségre vonást sérelmező fellebbezés e részében megalapozottnak bizonyult.

-----

A számvitel rendjének megsértése tekintetében a másodfokú bíróság helytállóan következtetett a vádlott büntetőjogi felelősségére.

A 2003. és 2006. esztendőik között kibocsátott bizonylatok - többek között a szükséges aláírások hiányában - nem feleltek meg a legalapvetőbb előírásoknak, a bevételi pénztárbizonylatok sorszámozása és keltezése több esetben ellentmondást mutatott. A tagi kölcsönök valódiságát igazoló alapbizonylatoknak a megőrzése elmaradt, míg a főkönyvi számlán olyan gazdasági esemény is feltüntetésre került, melynek tartalmi hitelességét okirat nem támasztotta alá.

Mindezek a mulasztások és szabályszegések nem pusztán a könyvelői munka ellátásával, hanem a gazdasági társaság képviselőjével és irányításával voltak összefüggésbe hozhatók. Olyan tevékenységgel, mely egyértelműen a vádlott személyéhez, szerepvállalásához kötődött.

E cselekmény minősítése megfelel az anyagi büntető jogszabályoknak.

A vádlottal szemben két évig terjedő szabadságvesztés volt kiszabható.

A büntetőjogi jogkövetkezményeket befolyásoló tényezők számba vétele maradéktalanul megtörtént, azok ismételt áttekintését azonban a bűnösség körének szűkebbé válása indokolta tette.

Súlyosító körülményként mindössze a folytatólagos elkövetés merült fel. Ezzel szemben a vádlott javára kellett értékelni a büntetlen előéletét és azt, hogy a

cselekmény megvalósítása óta rendkívül hosszú, közel hat esztendő is elérő idő telt el.

Mindezekre tekintettel a Btk.37.§-ában megfogalmazott célok szabadságvesztés kiszabása nélkül is elérhetőek, ezért a harmadfokú bíróság - a Btk.87.§ (2) bekezdés e) pontjában írtak alapján - a Btk.51.§ (1) és (2) bekezdése szerinti pénzbüntetést alkalmazott.

Annak átváltoztatására vonatkozó rendelkezés a Btk.52.§-án alapul.

Ezzel egyidejűleg - mivel azok törvényi feltételei már nem állottak fenn - mellőzni kellett a büntetés halmazati jellegére, valamint az előzetes mentesítésre vonatkozó ítéleti rendelkezéseket.

Az eljárás során - döntően az igazságügyi könyvszakértő közreműködésével összefüggésben - összesen 2.050.991 forint merült fel. Ugyanakkor a tényállás I. és III. pontjait érintően nem került sor a vádlott büntetőjogi felelősségének a megállapítására, ezért a harmadfokú bíróság - a Be.381.§ (2) bekezdése értelmében - úgy rendelkezett, hogy a Be.338.§ (1) bekezdése alapján a vádlott 600.000 forint megfizetésre köteles, míg a fennmaradó 1.450.991 forintot - figyelemmel a Be.339.§ (1) bekezdésében írtakra - az állam viseli.

Ennyiben tehát a harmadfokú bíróság - a Be.398.§ (1) bekezdése alapján - a másodfokú bíróság ítéletének a büntetőjogi felelősség körére, a büntetőjogi jogkövetkezményekre, valamint a bűnügyi költségre vonatkozó részét megváltoztatta.

Az egyéb rendelkezések törvényesnek bizonyultak, ezért azokat a Be.397.§ (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

P é c s, 2012. március 23.

Dr.Krémer László s.k. a tanács elnöke, Dr.Túri Tamás s.k. előadó bíró, Dr.Halász Etelka s.k. bíró

A Somogy Megyei Bíróság 2.Bf.406/2011/8. számú ítélete a Pécsi Ítéltábla Bhar.II.393/2011/8. számú ítélete folytán - az abban írt változtatásokkal - a 2012. évi március hó 23. napján jogerőre emelkedett és végrehajthatóvá vált.

.Krémer László s.k.  
a tanács elnöke

